**NN 70/2019 (24.7.2019.), Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu**

# HRVATSKI SABOR

**1444**

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

## ODLUKU

### O PROGLAŠENJU ZAKONA O OSOBAMA NESTALIM U DOMOVINSKOM RATU

Proglašavam Zakon o osobama nestalim u Domovinskom ratu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 12. srpnja 2019.

Klasa: 011-01/19-01/106
Urbroj: 71-06-01/1-19-2
Zagreb, 17. srpnja 2019.

Predsjednica
Republike Hrvatske
**Kolinda Grabar-Kitarović,** v. r.

## ZAKON

### O OSOBAMA NESTALIM U DOMOVINSKOM RATU

DIO PRVI
OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se zaštita, unaprjeđenje i promicanje prava i interesa osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa i članova njihovih obitelji te se uređuje postupak, nadležnost, vođenje evidencija i ostalo u vezi s traženjem, ekshumacijom i identifikacijom osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

(2) Domovinski rat, sukladno Ustavu Republike Hrvatske i Deklaraciji o Domovinskom ratu, je pravedan, legitiman, obrambeni i oslobodilački rat u razdoblju od 1991. do 1995. godine kojim je hrvatski narod iskazao svoju odlučnost i spremnost za uspostavu i očuvanje Republike Hrvatske kao samostalne i nezavisne, suverene i demokratske države.

Članak 2.

Osobe nestale u Domovinskom ratu i smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa te članovi njihovih obitelji, u smislu ovoga Zakona, imaju jednaka prava bez ikakve razlike prema tome jesu li bili pripadnici oružanih snaga ili civili, prema rasi, spolu, jeziku, vjeroispovijesti, političkom mišljenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovinskom stanju ili bilo kojem drugom osobnom statusu.

Članak 3.

Traženje osoba nestalih u Domovinskom ratu i posmrtnih ostataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa obveza je Republike Hrvatske.

Članak 4.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *osoba nestala u Domovinskom ratu* je:

a) osoba o kojoj, sukladno međunarodnim standardima i ovom Zakonu, članovi obitelji nemaju nikakvih vijesti na temelju pouzdanih podataka o nestanku u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske ili u vezi s Domovinskim ratom i koja je u trenutku nestanka imala hrvatsko državljanstvo ili prijavljeno prebivalište odnosno boravište na području Republike Hrvatske ili

b) osoba stranog državljanstva koja ima status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i koja u trenutku nestanka nije imala prijavljeno prebivalište odnosno boravište na području Republike Hrvatske, a o kojoj, sukladno međunarodnim standardima i ovom Zakonu, članovi obitelji nemaju nikakvih vijesti na temelju pouzdanih podataka o nestanku u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske ili u vezi s Domovinskim ratom

2. *smrtno stradala osoba u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa* je:

a) osoba o kojoj, sukladno međunarodnim standardima i ovom Zakonu, postoje pouzdani podaci o smrtnom stradavanju u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske ili u vezi s Domovinskim ratom i koja je u trenutku smrtnog stradavanja imala hrvatsko državljanstvo ili prijavljeno prebivalište odnosno boravište na području Republike Hrvatske, a čije mjesto ukopa nije poznato ili

b) osoba stranog državljanstva koja ima status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i koja u trenutku smrtnog stradavanja nije imala prijavljeno prebivalište odnosno boravište na području Republike Hrvatske, a za koju, sukladno međunarodnim standardima i ovom Zakonu, postoje pouzdani podaci o smrtnom stradavanju u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske ili u vezi s Domovinskim ratom, a čije mjesto ukopa nije poznato

3. *član obitelji* je bračni drug, izvanbračni drug koji je s nestalom osobom do njezina nestanka živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine ili kraće ako je u izvanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete te djeca, roditelji, braća, sestre, polubraća i polusestre

4. *pouzdani podaci o nestanku osobe* su podaci na temelju kojih je moguće nedvojbeno zaključiti (izvješća, izjave svjedoka i druga dokazna sredstva) da je mjesto boravka određene osobe nepoznato članovima obitelji ili, ako nema članova obitelji, da se osoba ne pojavljuje u prebivalištu ili boravištu

5. *pouzdani podaci o smrtnom stradavanju osobe* su podaci na temelju kojih je moguće nedvojbeno zaključiti (izvješća, izjave svjedoka i druga dokazna sredstva) da je osoba smrtno stradala, ali mjesto njezina ukopa nije poznato

6. *minimalni podaci o identitetu osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa* su kumulativno podaci o imenu i prezimenu osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koju nije poznato mjesto ukopa, imenu i prezimenu jednog roditelja, podaci o mjestu i datumu rođenja odnosno godini rođenja te pretpostavljenom mjestu i datumu nestanka ili smrtnog stradavanja

7. *pojedinačna grobnica* je mjesto na području Republike Hrvatske gdje su pokopani posmrtni ostaci jedne ili dvije osobe

8. *masovna grobnica* je mjesto na području Republike Hrvatske gdje su nelegalno pokopani posmrtni ostaci tri ili više osoba, bez obilježja i mjera poštovanja prema posmrtnim ostacima

9. *asanacijska grobnica* je mjesto na području Republike Hrvatske gdje su sukladno Ženevskim konvencijama i Dopunskim protokolima, nakon humane asanacije, pokopani posmrtni ostaci.

Članak 5.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

## DIO DRUGI
## ZAŠTITA PRAVA OSOBA NESTALIH U DOMOVINSKOM RATU I SMRTNO STRADALIH OSOBA U DOMOVINSKOM RATU ZA KOJE NIJE POZNATO MJESTO UKOPA TE ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Članak 6.

Za osobe nestale u Domovinskom ratu presumira se da su žive dok se ne pronađe mjesto ukopa nestale osobe ili dok se nestala osoba ne proglasi umrlom sukladno propisu kojim se uređuje proglašavanje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti.

Članak 7.

(1) Temeljno pravo članova obitelji osobe nestale u Domovinskom ratu ili smrtno stradale osobe u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa je da im se omogući saznanje o mjestu boravka ili prebivališta nestalog člana obitelji ili pronalazak njegovih posmrtnih ostataka radi trajnog zbrinjavanja te da u najvećoj mogućoj mjeri budu upoznati s okolnostima nestanka ili smrtnog stradavanja.

(2) Tijelo državne uprave nadležno za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) je obvezno pružiti raspoložive informacije članovima obitelji o napretku i rezultatima traženja njihovih članova obitelji nestalih u Domovinskom ratu ili članova obitelji smrtno stradalih u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

(3) Nitko ne može biti izvrgnut nasilju, prijetnjama ili bilo kakvom obliku zastrašivanja radi traženja informacija o svojim članovima obitelji nestalim u Domovinskom ratu ili članovima obitelji smrtno stradalim u Domovinskom ratu čije mjesto ukopa nije poznato.

# DIO TREĆI
# TRAŽENJE OSOBA NESTALIH U DOMOVINSKOM RATU I POSMRTNIH OSTATAKA SMRTNO STRADALIH OSOBA U DOMOVINSKOM RATU ZA KOJE NIJE POZNATO MJESTO UKOPA

## GLAVA I.
## POKRETANJE POSTUPKA TRAŽENJA OSOBE NESTALE U DOMOVINSKOM RATU

### Članak 8.

(1) Postupak traženja osobe nestale u Domovinskom ratu pokreće se temeljem prijave člana obitelji, a kada osoba nestala u Domovinskom ratu nema živih članova obitelji, postupak traženja osobe nestale u Domovinskom ratu može pokrenuti druga osoba.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, postupak traženja osobe nestale u Domovinskom ratu može pokrenuti i Ministarstvo po službenoj dužnosti na temelju pouzdanih podataka o nestanku osobe.

(3) Prijava iz stavka 1. ovoga članka podnosi se Ministarstvu izravno ili putem Hrvatskog Crvenoga križa, Međunarodnoga odbora Crvenoga križa, društva Crvenoga križa ili Crvenog polumjeseca ili diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u državi u kojoj podnositelj prijave iz stavka 1. ovoga članka boravi.

### Članak 9.

(1) Podnositelj prijave iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona treba dostaviti minimalne podatke o identitetu osobe nestale u Domovinskom ratu.

(2) Ako podaci iz stavka 1. ovoga članka nisu dostavljeni, podnositelj prijave iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona mora pružiti dodatne informacije u roku koji odredi Ministarstvo.

### Članak 10.

(1) Postupak traženja osobe nestale u Domovinskom ratu neće se pokrenuti ako:

a) podnositelj prijave iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona ne dostavi minimalne podatke sukladno članku 9. ovoga Zakona ili

b) nisu ispunjeni uvjeti iz članka 4. točaka 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, Ministarstvo će o tome obavijestiti podnositelja prijave iz članka 8. stavka 1. ovoga Zakona.

### Članak 11.

Ako su ispunjeni uvjeti za pokretanje postupka traženja osobe nestale u Domovinskom ratu sukladno ovom Zakonu, Ministarstvo će osobu nestalu u Domovinskom ratu upisati u Evidenciju osoba nestalih u Domovinskom ratu sukladno ovom Zakonu.

### Članak 12.

Ministarstvo na zahtjev člana obitelji nestale osobe ili druge osobe ili tijela koje ima pravni interes izdaje potvrdu da se osoba nestala u Domovinskom ratu vodi u Evidenciji osoba nestalih u Domovinskom ratu sukladno ovom Zakonu.

### Članak 13.

Odredbe članaka 8. do 12. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju na prijave za traženje posmrtnih ostataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

## GLAVA II.
## PRIKUPLJANJE SAZNANJA O OSOBAMA NESTALIM U DOMOVINSKOM RATU TE POJEDINAČNIM I MASOVNIM GROBNICAMA

### Članak 14.

(1) Ministarstvo je u svrhu prikupljanja saznanja i građe o osobama nestalim u Domovinskom ratu i smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa i mjestima masovnih i pojedinačnih grobnica ovlašteno zahtijevati od tijela državne uprave nadležnih za unutarnje poslove, vanjske i europske poslove, pravosuđe, obranu, zdravstvo, sigurnosno-obavještajnih agencija, pravosudnih tijela, jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, ustanova iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona, Hrvatskog Crvenog križa i drugih tijela državne uprave, organizacija, ustanova i pravnih osoba u Republici Hrvatskoj poduzimanje aktivnosti iz njihove nadležnosti sukladno propisu kojim se uređuje ustrojstvo i djelokrug ministarstava i drugih tijela državne uprave ili aktima organizacija, ustanova i drugih pravnih osoba ili/i sukladno sklopljenim sporazumima o obavljanju poslova za potrebe Ministarstva.

(2) Sva tijela, organizacije, ustanove i druge pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezni su pružiti sve raspoložive informacije i dokumentaciju te svu potrebnu pomoć za rješavanje slučajeva osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa sukladno ovom Zakonu i drugim propisima.

Članak 15.

(1) Svaka fizička osoba dužna je pružiti Ministarstvu ili drugim nadležnim tijelima sukladno ovom Zakonu i drugim propisima sve informacije i dokumentaciju kojom raspolaže za rješavanje slučajeva osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

(2) Za dostavljanje informacija i dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka koje dovedu do rješavanja slučajeva osoba iz članka 4. točaka 1. i 2. ovoga Zakona, fizička osoba nagrađuje se prema pravilniku koji donosi ministar hrvatskih branitelja.

Članak 16.

Ministarstvo obrađuje prikupljene podatke, saznanja i građu o osobama nestalim u Domovinskom ratu i smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa i mjestima masovnih i pojedinačnih grobnica te, temeljem toga, provodi aktivnosti terenskih izvida i istraživanja, kao i druge aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Članak 17.

(1) Ministarstvo organizira, koordinira i provodi aktivnosti terenskih izvida i istraživanja, dokumentira provedene aktivnosti i o njima izrađuje izvješća te prikuplja i obrađuje podatke o terenski istraženim mjestima.

(2) Poslove iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo obavlja u suradnji s tijelima, organizacijama, ustanovama i drugim pravnim osobama iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona.

## GLAVA III.
## EKSHUMACIJA POSMRTNIH OSTATAKA

Članak 18.

(1) U slučaju opravdane sumnje ili informacije o postojanju pojedinačne, masovne ili asanacijske grobnice, Ministarstvo će o tome obavijestiti nadležno državno odvjetništvo i tijelo državne uprave nadležno za unutarnje poslove.

(2) Ekshumacije pojedinačnih, masovnih i asanacijskih grobnica, kad postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je u vezi s počinjenjem kaznenog djela, provode se sukladno propisu kojim se uređuje kazneni postupak.

(3) Ekshumacije pojedinačnih, masovnih i asanacijskih grobnica, kad ne postoji sumnja da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je očito da smrt nije prouzročena kaznenim djelom ili u vezi s počinjenjem kaznenog djela ili je kazneni postupak okončan pravomoćnom sudskom presudom, provode se na temelju zahtjeva Ministarstva sukladno ovom Zakonu.

Članak 19.

Ekshumaciju posmrtnih ostataka iz pojedinačne, masovne ili asanacijske grobnice organizira i provodi Ministarstvo u suradnji s tijelima, organizacijama, ustanovama i drugim pravnim osobama iz članka 14. stavka 1. ovoga Zakona.

## GLAVA IV.
## OBRADA I IDENTIFIKACIJA POSMRTNIH OSTATAKA

Članak 20.

(1) Obrada i identifikacija posmrtnih ostataka ekshumiranih iz pojedinačnih, masovnih i asanacijskih grobnica, kad postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je u vezi s počinjenjem kaznenog djela, provodi se sukladno propisu o kaznenom postupku.

(2) Obrada i identifikacija posmrtnih ostataka iz pojedinačnih, masovnih i asanacijskih grobnica, kad ne postoji sumnja ili je očito da smrt nije prouzročena kaznenim djelom ili u vezi s počinjenjem kaznenog djela, provodi se na zahtjev Ministarstva sukladno ovom Zakonu.

Članak 21.

(1) Obradu i identifikaciju posmrtnih ostataka ekshumiranih iz pojedinačnih, masovnih i asanacijskih grobnica organizira Ministarstvo.

(2) Medicinski dio poslova obrade i identifikacije ekshumiranih posmrtnih ostataka obavlja ustanova s kojom Ministarstvo ima sklopljen ugovor.

(3) Ustanova iz stavka 2. ovoga članka obvezna je provesti obradu posmrtnih ostataka za potrebe identifikacije i utvrđivanja uzroka smrti.

(4) Ustanova iz stavka 2. ovoga članka odlučuje o metodama obrade posmrtnih ostataka.

(5) Nalaze obrade posmrtnih ostataka, uključujući nalaze o utvrđenom identitetu, ustanova iz stavka 2. ovoga članka dostavit će Ministarstvu.

(6) Nalazi iz stavka 5. ovoga članka vlasništvo su Ministarstva.

Članak 22.

(1) Obradu i identifikaciju posmrtnih ostataka osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, a koji su ekshumirani na području druge države, organizira Ministarstvo nakon preuzimanja posmrtnih ostataka sukladno sklopljenim međunarodnopravnim instrumentima o suradnji iz područja traženja nestalih osoba.

(2) Obradu i identifikaciju posmrtnih ostataka osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, a koji su ekshumirani na području druge države s kojom Republika Hrvatska nema sklopljene međunarodnopravne instrumente, organizira Ministarstvo nakon preuzimanja posmrtnih ostataka prema dogovoru, a sukladno međunarodnopravnim instrumentima iz područja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava.

Članak 23.

(1) Temeljem nalaza ustanove iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona o utvrđenom identitetu ekshumiranih posmrtnih ostataka, završnu identifikaciju posmrtnih ostataka organizira i koordinira Ministarstvo u suradnji s drugim nadležnim tijelima, ustanovama i organizacijama koje provode poslove iz svoje nadležnosti i/ili temeljem potpisanih sporazuma o obavljanju poslova za potrebe Ministarstva.

(2) Identificiranom osobom se smatra ona osoba za koju se pouzdano utvrdi da joj pronađeni posmrtni ostaci odgovaraju u fizičkim, naslijeđenim ili biološkim karakteristikama, a na temelju postupka koji je provela ustanova iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo će o provedenom postupku identifikacije obavijestiti nadležna pravosudna tijela u slučaju iz članka 18. stavka 2. i članka 20. stavka 1. ovoga Zakona te druga nadležna državna tijela, ustanove i organizacije.

Članak 24.

Ako se temeljem nalaza ustanove iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona o utvrđenom identitetu ekshumiranih posmrtnih ostataka utvrdi da se radi o posmrtnim ostacima stranih državljana koji nemaju status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, Ministarstvo će organizirati predaju posmrtnih ostataka državi čiji je državljanin ta osoba, sukladno sklopljenim međunarodnopravnim instrumentima o suradnji iz područja traženja nestalih osoba ili prema dogovoru s državama s kojima Republika Hrvatska nema sklopljene međunarodnopravne instrumente, a sukladno međunarodnopravnim instrumentima iz područja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava.

Članak 25.

(1) Ministarstvo, u suradnji s ustanovom iz članka 21. stavka 2. ovoga Zakona, drugim nadležnim tijelima, organizacijama i ustanovama, provodi aktivnosti radi utvrđivanja identiteta neidentificiranih posmrtnih ostataka, a koje se sastoje u prikupljanju dodatnih podataka i saznanja o osobama nestalim u Domovinskom ratu i smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, obradi posmrtnih ostataka i drugih aktivnosti radi utvrđivanja identiteta neidentificiranih posmrtnih ostataka.

(2) Nalazi obrade neidentificiranih posmrtnih ostataka su aktivni kako bi se omogućila njihova buduća identifikacija.

(3) Radi utvrđivanja identiteta neidentificiranih posmrtnih ostataka, Ministarstvo organizira prikupljanje podataka i uzoraka biološkog materijala krvnih srodnika osoba nestalih u Domovinskom ratu i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, kao i ekshumaciju umrlih krvnih srodnika neidentificiranih posmrtnih ostataka radi pribavljanja uzorka biološkog materijala kada nema živih krvnih srodnika ili kad su uzorci biološkog materijala živog krvnog srodnika nedostatni za identifikaciju.

(4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, kad postoji sumnja ili je očito da je smrt prouzročena kaznenim djelom ili je u vezi s počinjenjem kaznenog djela, ekshumacija se provodi sukladno propisu kojim se uređuje kazneni postupak.